

language teaching are relevant today: introducing young, bilingual and integrated learning foreign languages, and changes in the sequence of their study, expanding foreign language deals primarily with the school system, the development of language awareness and language focus, the introduction didactics of multilingualism and conceptual basis of the study of related languages.

Foreign languages education, languages education, the second language, the native language, multilingualism, partial competencies.

УДК 004.65:347.184:332.158 (1-22)

БАЗИ ДАНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

М. Грицюк, магістр

Д. Ю. Касаткін, кандидат педагогічних наук, доцент

Статтю присвячено висвітленню інформаційно-довідникової системи, що має обслуговувати державних службовців та громадян, портал соціальної сфери, контакт-центри, що обробляють дзвінки громадян з питань соціальних послуг, комплекс систем «соціальна карта», що включає реєстр карток для процедур видачі, реєстрації і обслуговування карток, а також кошти міжвідомчого інформаційного обміну, що базуються на системі електронних адміністративних регламентів. Сьогодні стає необхідним створення розвиненої інформаційно-комунікативної інфраструктури соціальної сфери у сільській місцевості. Наявність інформаційно-аналітичних центрів у рамках різних структур, підрозділів соціальної сфери – це перший крок, наступний – створення міжвідомчої інформаційної бази даних нормативно-правових документів. Основна мета – інтеграція інформаційних ресурсів за рахунок створення сховищ, баз даних документованої інформації та отримання на їх основі аналітичних і зведених даних про хід реалізації соціальних програм в регіонах та сільській місцевості

Соціальна служба, бази даних, інформаційні технології, нормативні документи, інформаційно-довідникова система

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку цивілізації у світі і в Україні зокрема, відбувається формування інформаційного суспільства, яке передбачає проникнення технологічних механізмів й інформаційних систем у соціальне життя людини, зумовлюючи масове використання інформаційно - комунікаційних технологій (ІКТ) в соціальних сферах життя. Невідворотним наслідком є інформатизація соціальної роботи у сільській місцевості,

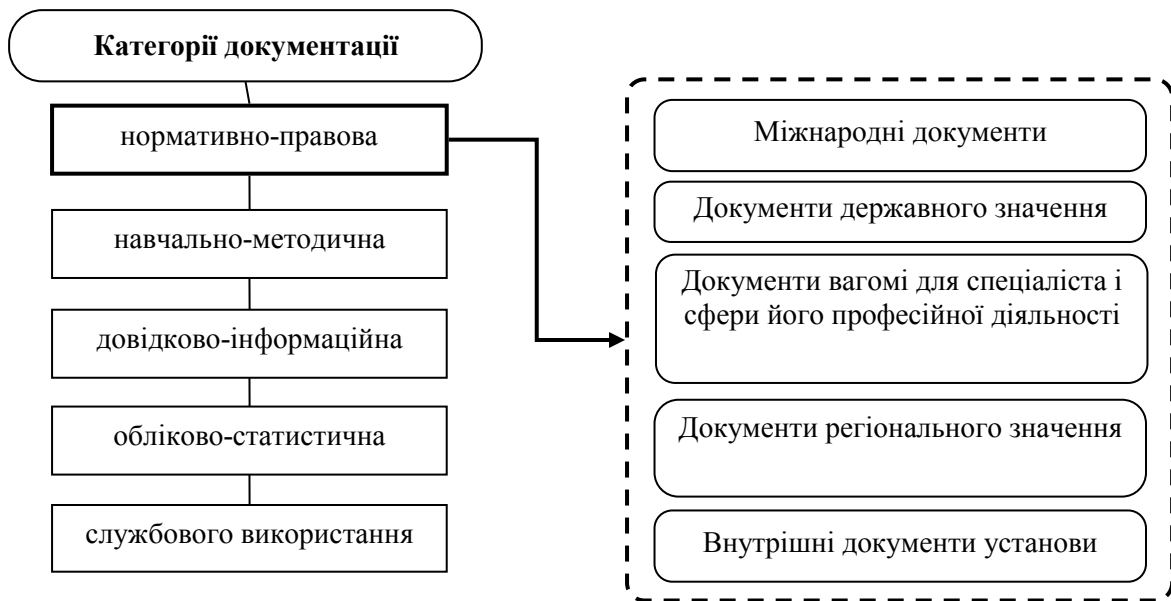
яка передбачає використання технологічних розробок, соціальних сервісів; пришвидшення процесу обробки нових і закріплення старих нормативно-правових документів, процесів обміну інформацією; наближення інформативних і пізнавальних матеріалів до споживача сільської місцевості. Багато хто недооцінює переваги системам управління базами даних, приділяючи більше уваги їхнім недолікам, але все більше практиків і теоретиків замислюється над перспективами використання в процесі соціальної роботи так званого «соціального реєстру сільського населення».

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз друкованих і електронних джерел ще раз підтвердив підвищену увагу до понять «інформатизація соціальної сфери», «системи управління базами даних нормативно-правових документів», «соціальні реєстри населення» і використання ІКТ у зазначених процесах. Так, вітчизняні науковці й дослідники Н. Р. Балик, М. М. Козяр, Д. В. Соловяненко [1; 5] та інші неодноразово наголошували на необхідності дослідження і більш глибокого використання Інтернет ресурсів для соціальної роботи. Особливості і практика використання ІКТ у процесі навчання використанню інформаційним технологіям у соціальній роботі розглядались у працях Р.С. Гуревича, Н.Т. Тверезовської, М.І. Жалдака, В.Ю. Бикова, Н.В. Морзе та інші. «Впровадження ІКТ у сучасну освіту суттєво прискорює передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої», - зазначає у своїх працях Р.С. Гуревич [4]. Сьогодні стає необхідним створення розвиненої інформаційно-комунікативної інфраструктури соціальної сфери у сільській місцевості. Наявність інформаційно-аналітичних центрів у рамках різних структур, підрозділів соціальної сфери – це перший крок, наступний – створення міжвідомчої інформаційної бази даних нормативно-правових документів. Основна мета – інтеграція інформаційних ресурсів за рахунок створення сховищ, баз даних документованої інформації та отримання на їх основі аналітичних і зведених даних про хід реалізації соціальних програм в регіонах та сільській місцевості [1, с. 121].

Мета статті. Проаналізувати використання електронного документообігу в роботі соціального працівника у сільській місцевості.

Виклад основного матеріалу. Без досить складної інтегрованої системи персонального обліку та надання соціальної допомоги неможливо ні впровадження соціальних карток в регіонах, ні реалізація інших масштабних соціальних проектів у сільській місцевості [2, 3]. У ближньому зарубіжжі, а саме у Російській Федерації, вже започаткована автоматизована інформаційна система «Соціальний реєстр населення» та удосконалюється вже протягом декількох років. Вона включає в себе такі інформаційні ресурси, як соціальний реєстр населення, регіональний реєстр соціальних карт і база даних про фактично надану соціальну допомогу [4].

Матеріали та документація соціальної роботи розподіляється за категоріями, а соціальний педагог у своїй щоденній діяльності керується рядом нормативно-правових актів (рисунки), які можна умовно поділити на 5 груп по суб'єктам їх видання [10, 11].

Категорії документації та матеріалів соціальної роботи

Розглянемо на прикладі наших зарубіжних партнерів роль соціального реєстру у нашій країні та створення баз даних соціальної роботи з сільським населенням. Соціальний реєстр сільського населення – це один з найважливіших інструментів реформування соціальної політики як держави так і місцевого самоврядування, що дозволяє вести персоніфікований облік і обслуговування громадян. Вперше технічна можливість створення реєстра з'явилася в 90-ті роки минулого сторіччя, коли органи соціального захисту стали відновлювати накопичення в базах даних масивів інформації про права громадян та документів, що засвідчують ці права, а також факти виконання рішень. Такий масив інформації можемо назвати «*соціальна особиста справа*», а сукупність соціальних особистих справ – «*соціальним реєстром сільського населення*». Одночасно з формуванням і заповненням баз даних відбувається створення обчислювальної і комунікаційної інфраструктури.

Реформа соціальної сфери в регіонах, яка проводиться сьогодні на державному рівні, забезпечує виконання багатьох інших соціальних програм, зокрема, у сфері охорони здоров'я, освіти та житла. Органи соціального захисту визначають права громадян на допомогу держави і ведуть облік надання цієї допомоги, охоплюючи в процесі роботи не тільки категорії соціально-незахищених громадян, але і все населення сільських регіонів. Тому автоматизована інформаційна система «Соціальний реєстр сільського населення» має стати одним з основних інструментів реалізації соціальної політики держави [5, с. 403].

Соціальний реєстр сільського населення – це ключовий компонент регіональної інформаційної системи, який є державним інформаційним ресурсом і формується у вигляді територіально-розподіленої бази даних з відомостями про громадян України, які мають право на отримання соціальної допомоги відповідно до чинного законодавства та зареєстрованих

за місцем проживання. Регіональний соціальний реєстр населення має формуватися органом державної влади та самоврядування, уповноваженим адміністрацією регіону, а його користувачами є державні органи, органи місцевого самоврядування й інші організації, що використовують регіональний соціальний реєстр сільського населення України при наданні послуг пільговим категоріям громадян.

Розглянемо інформаційну систему соціального реєстру сільського населення – вона має централізовану архітектуру, в якій прикладні системи (тонкі клієнти) звертаються до єдиної бази даних через інтернет-браузер. На практиці проблемні місця, з точки зору комунікацій, можуть працювати і автономно на основі локальної копії (локальної мережі), яка оновлюється за певним розкладом. Подібними комплексними системами в Російській Федерації охоплені регіони біля великих міст таких як Москва, Санкт-Петербург, а також сільська місцевість Самарської області, Саратовської, Ярославської та інших.

Структура автоматизованої інформаційної системи «Соціальний реєстр сільського населення» охоплює два організаційних рівня органів соціального захисту: *регіональний* на рівні департаментів міністерства і *муніципальний* орган регіонального відомства, як правило, утворений з муніципального Управління соціального захисту населення, і забезпечує автоматизацію діяльності соціальних працівників обох рівнів коштами єдиного персоналізованого обліку та організації роботи відомства. Означене вище включає планування, контроль виконання та звітність на базі актуального і достовірного масиву інформації, а саме системи управління базами даних.

Інформатизація соціальної сфери регіонів здійснюється різними шляхами. Наприклад, регіони, що почали зі створення соціального реєстру населення, розвивали підсистеми обміну на базі WEB-сервісів, а регіони, що приступили до більш масштабних проектів соціальних карт, одночасно з соціальним реєстром розгортали організаційну і технічну інфраструктуру для міжвідомчого обміну даними. Нарешті, регіони, що почали з інформатизації служби «єдиного вікна», в першу чергу створювали єдині інформаційно-довідкові системи. Втім, незважаючи на різні підходи до інформатизації соціальної сфери, структура комплексу соціальних інформаційних систем, як правило, заснована на одних і тих же компонентах. [6, с. 13]

Так, до його складу входять відомча система автоматизації органів соціального захисту «Соціальний реєстр сільського населення», інформаційно-довідникова система, що обслуговує державних службовців та громадян, портал соціальної сфери, контакт-центр, що обробляє дзвінки громадян з питань держпослуг, комплекс систем соціальна карта, що включає реєстр карток для процедур видачі, реєстрації і обслуговування карток, а також кошти міжвідомчого інформаційного обміну, що базуються на системі електронних адміністративних регламентів.

Така структура дозволяє вирішувати відразу кілька соціальних завдань, включаючи проекти «єдиного вікна», соціальної картки і пунктів самообслуговування. Найбільш масштабним і комплексним в цьому ряду проектом розвитку соціальних реєстрів є проект соціальних карток. Достовірний

і актуальний персоніфікований облік на основі соціальних реєстрів сільського населення дозволяє автоматизувати обслуговування, забезпечити планування. Це в свою чергу вимагає тісної інтеграції базової облікової системи та численних надбудов, до яких відносяться вже згадувані служби єдиного вікна, соціальні портали, мережі пунктів самообслуговування та системи «соціальних карток», а також облікові системи в суміжних галузях і сферах – фінансовій, установ охорони і у сфері нерухомості.

У висновках відзначимо, що за допомогою автоматизованих інформаційних систем для соціальної сфери сільської місцевості, основою яких є відомча інформаційна система «Соціальний реєстр сільського населення», можна не тільки якісно обслуговувати населення, а й розвивати держпослуги в рамках служби «єдиного вікна», пунктів самообслуговування і такого комплексного проекту, як соціальна картка. У перспективі реалізація соціальної політики держави за допомогою цих відомчих інформаційних систем призведе до зміни складу та якості державних послуг у соціальній сфері і побудови «електронного уряду».

Список літератури

1. Балик Н. Р. Використання соціальних сервісів Web 2.0 в галузі вузівської та післявузівської педагогічної освіти з інформатики / Н. Р. Балик // Наукові записки Тернопільського нац. пед. у-ту ім. В. Гнатюка. Серія : Педагогіка. — 2008. — № 7. — С. 88.
2. Зверева І.Д., Безпалько О.В., Харченко С.Я. та ін. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. //за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової / – К. : Наук. світ, 2003. – 233 с.
3. Нормативно-правове регулювання надання соціальних послуг. Збірка документів та методичних матеріалів. – Херсон: МО «Нова генерація», 2004.- 56 с.
4. Капська А.Й. Соціальна робота: технологічний аспект : навч. посіб. / за ред. А. Й. Капської // – К. : ДЦССМ, 2004. – С. 73-82
5. Козяр М. М. Використання сервісів web 2.0 у навчальній діяльності студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / М. М. Козяр. — Режим доступу : [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vldubzh/2009_3/Statti/21 .pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vldubzh/2009_3/Statti/21.pdf).
6. Лосев С. Состав подсистем типового «Социального регистра населения» / С.Лосев CNews // Електронний ресурс «ИТ в органах госвласти России». – 2007р. Режим доступу (<http://www.cnews.ru/reviews/free/gov2007>)
7. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній професійній освіті [Електронний ресурс] / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія.— Режим доступу: <http://www.tmpe.gb7.ru/docs/1/Gurevich.pdf>
8. Кремінь В.Г. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Г. Кремінь // Акад. пед. наук України. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
9. Дєдов Є.Г. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до менеджменту в соціальній роботі: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 / Є. Г. Дєдов // – Луганськ, 2009. – 20 с.
10. Никитина Л.В. Содержание работы социального педагога в образовательном учреждении / Л.В. Никитина // Сб. материалов - СПб.: КАРО: Воспитание школьников. – 2001. – № 1. – С. 33-36.
11. Нормативно-правові документи захисту дитинства. / Т.Шаповал, Т.Гончаренко. // Соціальний педагог. – 2007. - № 1. – С. 3.

Статья освещает информационно-справочные системы, которые должны обслуживать государственных служащих и граждан, портал социальной сферы и контакт-центры, обрабатывающие звонки граждан по вопросам социальных услуг, комплекс систем «социальная карта», включающий реестр карточек для процедур выдачи, регистрации и обслуживания карт, а также средства межведомственного информационного обмена, базирующиеся на системе электронных административных регламентов. Сегодня становится необходимым создание развитой информационно-коммуникативной инфраструктуры социальной сферы в сельской местности. Наличие информационно-аналитических центров в рамках различных структур, подразделений социальной сферы – это первый шаг, следующий – создание межведомственной информационной базы данных нормативно-правовых документов. Основная цель – интеграция информационных ресурсов за счет создания хранилищ, баз данных документированной информации и получения на их основе аналитических и сводных данных о ходе реализации социальных программ в регионах и сельской местности

Социальная служба, базы данных, информационные технологии, нормативные документы, информационно-справочная система

The article deals with information and referral system that should serve the public servants and citizens, social portal and contact centers that handle calls on citizens' social services, complex systems «social map», including registry cards for issuance procedures, registration and service cards, and the means of inter-agency information sharing, based on a system of electronic administrative regulations. Today, it is necessary to create advanced information and communication infrastructure, social infrastructure in rural areas. The presence of information-analytical centers in various structures, social services departments - this is the first step, the next – the creation of an interdepartmental information database of legal documents. The main goal – integration of information resources by creating repositories, databases and receive documented information on the basis of their analytical and summary data on the implementation of social programs in rural and agricultural areas.

Social services, databases, information technology, regulatory documents, the information system